

26. KOLO
RUSIN VILAG
BUDAPEST

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG СВІТ

річник I. число 1., октобер 2003
I. évfolyam 1. szám, október 2003

Бисіда из Др. Й. Калтенбахом
Beszélgetés Dr. Kaltenbach Jenővel

Боніславському Тібору - 75
Boniszlavszky Tibor 75-éves

Благотворный концерт у Вацови
Jótekonysági orgonakonzert Vácott

10 рокув закону про меншини
10 éves a kisebbségi törvény

Ruszin Kisebbségi Önkormányzatok és elnökei

Cím

Budapest- IV. ker. RKÖ	
Puchnyák Illésné	1046 Bp., Ugró Gyula u. 15. 4/27.
Budapest- V. ker. RKÖ	
Donáth Lehel	1052 Bp., Vármegye u. 13.
Budapest- VI. ker. RKÖ	
Zombory András	1067 Bp., Eötvös u. 19. I/10.
Budapest- VII. ker. RKÖ	
Bartha Sándor	1061 Bp., Vasvári P. u. 9.
Budapest- VIII. ker. RKÖ	
Dr. Szabó János	1089 Bp., Rezső tér 12.
Budapest- IX. ker. RKÖ	
Dóczi Zsigmond	1096 Bp., Bakáts tér 14.
Budapest- X. ker. RKÖ	
Török Tibor	1102 Bp., Szt. László tér 29.
Budapest- XI. ker. RKÖ	
Popovics Tibor Miklós	1121 Bp., Költő u. 2-4. A/I/4a
Budapest- XIII. ker. RKÖ	
Csépányi-Bárdos Józsefné	1055 Budapest, Akadémia u. 1.
Budapest- XIV. ker. RKÖ	
Csépányi-Bárdos József	1148 Bp., Pákozdi tér 12/a.
Budapest- XVI. ker. RKÖ	
Molnárné Kiss Zsuzsanna	1163 Bp., Havashalom u. 43.
Budapest- XVII. ker. RKÖ	
Dr. Zsupán Kornél	2011 Budakalász, Vasút sor 64.
Budapest- XVIII. ker. RKÖ	
Medve László	1184 Bp., Üllői út 400.
Budapest- XX. ker. RKÖ	
Homoki István	1203 Bp., Rákóczi u. 21/1.
Budapest XXI. ker. RKÖ	
Dr. Ruscsák Mihály	1211 Bp., Szent Imre tér 10.
Aszódi RKÖ	
Dr. Fedinecz Atanáz	2170 Aszód, Szabadság tér 9.
Baskói RKÖ	
Ferencz Jánosné	3881 Baskó, Fő u. 43.
Biatorbágyi RKÖ	
Csemez István	2051 Biatorbágy, Baross G. u. 2/a.
Budaörsi RKÖ	
Hattinger Gábor	2051 Biatorbágy, Patak u. 20.
Gyömrői RKÖ	
Csehily László	2230 Gyömrő, Madách u. 59.
Erdőhorváti RKÖ	
Váraljai Károly	3935 Erdőhorváti, Nagykert u. 18.
Irotai RKÖ	
Minyóczki Bertalan	3786 Irota, Petőfi S. u. 36.
Hejőkeresztúri RKÖ	
Hatrágyi László	3597 Hejőkeresztúr, Petőfi u. 56.
Komlóska RKÖ	
Popovics László	3937 Komlóska, Szkalka köz 2.
Miskolci RKÖ	
Dr. Ujaczki Tibor	3525 Miskolc, Városház tér 8.
Mucsonyi RKÖ	
Majorné Zsebesi Borbála	3744 Mucsony, Fő u. 2.
Pécsi RKÖ	
Csehily József	7634 Pécs, Nefelejcs u. 9.
Rakamazi RKÖ	
Nagyné Fizek Andrea	4465 Rakamaz, Ady E. u. 25.
Sárospataki RKÖ	
Kozsnyánszky János	3950 Sárospatak, Kossuth L. u. 23.
Sátoraljaújhelyi RKÖ	
Csicsvári Miklós	3980 Sátoraljaújhely, Kossuth tér 5.
Váci RKÖ	
Ilykó Andrea	2600 Vác, Dr. Csányi krt. 45.

Содержания

Tartalom

Dr. Mikóházi István

Beszélgetés Dr. Kaltenbach Jenő nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosával *сmp. 4-5*

10 éves a kisebbségi törvény nemzetközi konferencia *сmp. 5*

Боніславському Тібору 75 *сmp. 6*

Bonislávszky Tibor 75-éves *сmp. 7*

Bubnó Tamás

Egyházzenei gondolatok fesztivál után *сmp. 8-9*

Др. Петро Крайняк

Сято перенесіня реліквій єпископа Василя Гопка *сmp. 9*

Dr. Mikóházi István

A kitüntetett festőművész: Márton Béla *сmp. 10*

Общество имени Антонія Годинки .. *сmp. 11*

Деревляні церкви *сmp. 11*

Жаткович Юрий Калман

Етнографічний очерк угро-руських *сmp. 12*

Чегиль Йолана

Воспоминання *сmp. 13*

Для діточок *сmp. 14*

Новини *сmp. 15*

Русинська кухня *сmp. 15*

Честовані читателі!

Держите в руках нову русинську новинку „Русинський Світ”. Як ся знає, перва наша новинка „Церковна газета” появилася у 1856 р. у Будині. У 1871 р. туй же у Будині печатався журнал „Сова” і даякий час многі другі издания. Пусля краха соціалістичної системи і признанія русинув Мадярщини, як офіційної національної меншини, у Будапешті виходили новинки „Русинський Жывот”, „Столична Русинська Новинка” типирь „Вседержавный Русинський Вісник”. Можете зазвідати, ба ці не много діла такого малого народа як мы русины ищи єдна нова новинка. Айбо не забывайме, ош майже другі малі народы не мавуть туюлько граматик, туюлько календарів, туюлько ученых и туюлько художникув и поетуев, як мы.

Сесе говорить за многогранность нашого народа. У нашу літературі доста широко отображений високий духовный потенціал сього середньоевропейського славянського народа, корні котрого тісно сплелися з мадярськими корнями. Мы думали, што мусиме выпустити нову новинку, бо дуже многі хотіли бы писати про свої фамилії, про наших славных людей, про нашу исторію и культуру, про нашу віру. Дуже добре, ош маємо уже дві Енциклопедію: русский и англійський варіанти. Айбо они отображают прошлость. Настали нові часы. Не позиравучи ни на што, русины обстали, обстався їх живый язык, котрый и днись тяжко утиснути у єдну граматику, обсталися їх богаты вікові традиції. Многим хочеса дати за сесе знати, поділитися радостями авады успіхами и дале прославляти нашу родну землю.

Поздравиме єден другого из выходом нашої нової новинки „Русинський Світ” и желаєме вшиткым нашим писателям и читателям многая и благая літ.

Редакція

B e k ö s z ö n t ő

Örömmel és tisztelettel köszöntöm az olvasókat abból az alkalomból, hogy először veszik kezükbe a Ruszin világ című újságot, melynek alapítója az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat. Amikor egy újság szólni akar a világhoz, a közvéleményhez, az olvasókhoz, arról kell elsősorban beszélni, hogy kiket kíván a lap megszólítani.

Mivel kisebbségi lapról lévén szó, magától értetődő és természetesnek mondható: a kisebbséghez, a magyarországi ruszinsághoz kívánunk szólni. Nemcsak azokhoz, akik jelenleg is már valamely kisebbségi önkormányzathoz tartoznak, hanem azokhoz is, akik közel állnak a ruszin etnikumhoz, akár úgy is mint a kulturális vagy egyházi kötődések kapcsán, vagy akár úgy, mint baráti érdeklődők, velünk szimpatizálók.

Mindenkinek szeretnénk tehát üzenni, elsősorban azoknak, akik vállalják a ruszinságot, és azoknak is, akik a ruszinok holdudvarához tartoznak. Annak fogunk örülni, ha a kisebbséghez tartozókon kívül minél többen kerülnek majd kapcsolatba a ruszin világgal, a mi világunkkal, a mi kultúránkkal, a mi hagyományainkkal.

Egy induló lapnak meg kell határoznia önmagát: milyen eszközökkel kívánja célját elérni. Az újság munkatársainak és a ruszin közösségek együttes feladatvállalásával, együttműködésével szeretne eleget tenni az elvárásoknak. Az újság csapatmunkában születik, és ebbe beletartozik mindenki, aki úgy érzi, hogy mondanivalója van és ezt meg akarja jelentetni. Az újság a ruszin kisebbség közügyeit akarja szolgálni. „De ha nem tudsz mást mint eldalolni saját fájdalomad, s örömed ..., akkor a pennát félre tedd”. De ha a ruszinok gondjairól, örömeiről és sikereiről akarsz beszélni, akkor itt van a helye mondandódnak.

Mi, akik felvállaltuk ennek a havonta megjelenő lapnak a megtisztelő munkáját, segítséget kérünk minden ruszin közösségtől. Tudni szeretnénk, mi történik az ország különböző helyein működő kisebbségi önkormányzatokban. Mik az örömek és mik a gondok, milyen feladatokat vállalnak, hogyan élnek meg a nyelv, a kultúra és a hagyományápolás hármasságában a kisebbségi létüket. Ezeket a közös ügyeket és sikereket tudatni akarjuk a hazai ruszinokkal és minden olvasóval.

Ez a harangszó itt és most értünk, ruszinokért, szól. Most éppen a leírt szó és mondat szándékával és erejével. Ahhoz, hogy ez a hang ne csak pusztába kiáltó szó legyen, nemes ügyet kell vele szolgálni: a létünk jelenét és jövőjét kell felmutatni önmagunknak és a környező világának. Mert nekünk van mivel büszkélkednünk.

A magyarországi ruszin kisebbség erőteljesen hallatja hangját a társadalomban, hiszen az elmúlt évi választások is bebizonyították, hogy egyre több helyi közösség hozta létre a saját kisebbségi önkormányzatát.

Demokratikus alapokon nyugvó társadalmunk 1993-óta, - amikor megszületett a kisebbségek jogállásáról szóló első, mondhatni alaptörvény, - különös és különleges módon kezeli a hazai kisebbségek helyzetét.

Ebben a különleges és előnyös helyzetben vagyunk mi is. Természetesen, jó magyar állampolgároknak kell lennünk ahhoz hogy elmondhassuk: jó ruszinok is vagyunk. A kettőt nem lehet szétválasztani, számunkra szükségszerűen összekapcsolódik, mert életünk alapvető kettős kötődése ez, mely végig kísér bennünket a bölcsőtől a sírig. Ez a mi sorsuk.

Kimeríthetetlennek látszik a múltban és a jelenben gyökerező sok-sok téma, mely helyet kaphat majd az újságban.

- Mert fontosnak ítéljük meg a történelmi visszatekintést, hogy átadjuk gyermekeinknek a múlt történelmének, - saját sorsunk egy darabjának, - ismeretét. Mert fontosnak tartjuk újra és újra bemutatni azt a hagyományt és egyházi kultúrát, amelybe bele születünk és sokunkat összeköt emberileg és lelkieg. - Mert fontosnak tartjuk, hogy „megteremtődjön” a hiteles ruszin nyelv továbbfejlesztése. - Mert fontosnak tartjuk, hogy ebben a hazában mindent tudjunk egymásról, ami ruszinságunk megőrzésével kapcsolatosan összeköt és összefügg. - Mert fontosnak tartjuk, hogy elvigyük a világ ruszinjaihoz a hírt: létezzünk, vagyunk, és fogadjuk őket idehaza jó szívvel, örülve az egymásra találásnak és az együtt munkálkodásnak.

Legyen ez az újság a magyarországi ruszinok, mindannyiunk élő lelki ismerete: tegyük meg mindent, amire a kisebbségi létünk kötelez: nyelv, kultúra, hagyományápolás...

Dr. Mikóházi István
felelős szerkesztő

Beszélgetés Dr. Kaltenbach Jenő nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztosával

Az Európai Unió-hoz való csatlakozással kapcsolatosan a hazai kisebbségek nem rendelkeznek elégséges információval. Hogyan fogja őket érinteni az Európai Alkotmány, amely a csatlakozó országok tekintetében egyfajta új helyzetet teremt?

Az Európai Unió, mint nemzetek szervezete közvetlenül nem érinti a hazai kisebbségek helyzetét. Közvetett hatása persze lesz, a legfontosabb ilyen hatás hogy nem egy nemzetállam kiépüléséről van szó, hanem éppen ellenkezőleg. Az Európai Unió számára a nyelvi és kulturális sokszínűség egy fontos alapelv és ezen hazai törekvéseket az Unió támogatni fogja. Egyik kultúra sem kívánja a saját eszméit a másikra kényszeríteni, ebből tehát előnyös helyzet teremthető. Alapvető érték a diszkrimináció mentesség. Ezek olyan értékek, amelyeket nemzetközi bíróság előtt is érvényesíteni lehet a jövőben. Előny a kisebbségek számára az is, hogy kinyílnak a határok, és egy másfajta együttműködés alakulhat ki az anyaországgal és a nemzetközi szférában.

Ha az Unió-hoz való csatlakozás közvetlenül nem érinti a kisebbségek helyzetét, ezek szerint a hazai kisebbségek továbbra is a korábbi gyakorlatnak megfelelően költségvetési támogatásban fognak részesülni?

Ma ez még így látszik és a közel jövőben is valószínűsíthető, hogy így is marad, de az Unió egy folytonosan változó szervezet, és hogy idővel mi fog bekövetkezni a kisebbségi szférában, azt előre még nem láthatjuk. Véleményem szerint a magyar állam nem vonulhat ki a kisebbségek életéből és támogatásából, sőt a jövőben ez valamelyest még pozitívan is változhat. Ha ugyanis az állam komolyan gondolja a kultúra autonómiájának a megteremtését, ezt támogatni is fogja, továbbá az Unió számára is fontos a sokszínű nyelv és kultúra támogatása, melyet az általa meghirdetett pályázatok révén tudhatnak a hazai kisebbségek elnyerni. Megnyílnak tehát a kisebbségek számára az Unió anyagi forrásai is ez egy plusz lehetőség az eddigiekhez képest. A hazai közigazgatási reformot követően megalakult régiók lesznek azok a fórumok, melyeken keresztül a kisebbségek hozzájuthatnak a kulturális támogatásokhoz.

Az 1993-ban született kisebbségi törvény sok tekintetben módosításra szorul. Hol tart jelenleg ez a folyamat?

Az eredeti kisebbségi törvény eléggé eklektikus törvény, ami magán hordozza a pártok közötti túlzottan kompromisszumos jelleget. Ezek akkor talán szükségesek voltak, de az eltelt évek túlhaladottnak ítélték meg az első alaptörvényt. Időközben történt némi törvénymódosítás, hiszen az 1998 évi választásokat követően javaslatokat fogalmaztunk meg a tapasztalt visszahívások megszüntetése érdekében. Az 1999-ben megszületett törvénymódosítás csak részben orvosolta a bajokat. A módosítás eltörölte a pótválasztás intézményét, lehetővé tette az időközi választás megtartását, az elektori gyűlés indokolatlanul magas határozatképességi küszöböt 75-ről 50 százalékra csökkentette. De a módosítással a nagy áttörést nem sikerült elérni. Ami kérdésünk ellenére nem került be a törvénymódosításba, annak a hozadéka hatványozottan és

a társadalomban nagy visszatetszést keltve, ismételten megjelent az elmúlt évi választás alkalmával.

A kisebbségek jogaival való visszaélésekre gondol?

Az első és legfontosabb tisztázandó kérdés, amit egyetlen jogállam sem kerülhet, meg és ami nélkül nincs legitim és demokratikus választás, a **jogalanyiság kérdése**. Tisztázni kell, hogy a kisebbségi jogok kit illetnek meg. A jelenlegi törvényben nem világos, hogy kikre vonatkozik a kisebbségi törvény. Ez a gyakorlatban számos gondot vetett fel. Olyan visszaéléseket például, amikor nem kisebbségi állampolgárok a kisebbség színeiben tűnnek fel és csupán egyetlen ponton és céllal kapcsolódnak a kisebbségekhez, mint "szerencselovagok": minél több pénzt szerezzenek maguknak. Ez sérti a kisebbségeket, ellentétes a törvény szellemével. Mindent el fogok követni annak érdekében, hogy változás következzen be. Ha ezt nem sikerül véghezvinni, az egész kisebbségi jogi rendszer a gyakorlatban összeomlik, mert nem a jogalkotó szándéka szerinti tartalommal fog megvalósulni.

Ezek szerint a jogszerű és tiszta helyzet megteremtéséhez az kellene, hogy csak a kisebbségi közösségek állíthatnának jelöltet és csak a kisebbség tagjai választhatnák meg őket?

A kisebbségi jogok a kisebbségeket illetik, illethetik meg: ez ilyen egyszerű. Ha ezt valaki kétségbe vonja, az ellentétes a törvénnyel és törvény szellemével. A választásokat elemézve az a tapasztalat, hogy a kisebbségek szoros, belső identitása eddig nem valósult meg maradék nélkül, ugyanis nem a kisebbségek határozták meg a saját kisebbségükhöz tartozó személyek és közösségek körét. Így fordulhatott elő nem egyszer, hogy olyan személyek kerültek adott kisebbség képviselőjeként megválasztásra, akiknek semmilyen kapcsolata nem volt az általa képviselt kisebbséggel, és nem is tartozott korábban ehhez a közösséghez. Az is előfordult, hogy ugyanaz a személy minden választáskor más-más kisebbség színeiben próbálkozott képviseletet szerezni. Tehát az identitást, illetve az identitáshoz tartozást az adott közösségnek kellene meghatározni.

Mely fórum határozná meg ezt a közösséghez való tartozást?

A tapasztalat bizonyítja, hogy ennek az elmaradása milyen lehetetlen állapotot teremtett. Ha nem változik semmi, ezek az abszurd helyzetek csak fokozódni fognak és az egész kisebbségi rendszer neveltségessé fog válni és társadalmi megítélése teljes mértékben negatív lesz. Egy adott kisebbséghez való tartozás meghatározása kizárólagosan csak is a kisebbségi közösség feladata lehet. Az már más kérdés, hogy ez a gyakorlatban hogyan történjen...

A törvény hiányosságából fakadó jelenségek jelentős mértékben fellelhetők a 2002-es évi választások során is?

Sajnos a közvélemény a sajtó révén is figyelemmel kísérhette a választások során azt a nem kívánatos jelenséget: hogyan lehet a kisebbségi jogokkal visszaélni,

mivel erre a törvény lehetőséget is ad. A választás során tapasztalható torz jelenségek csak egyik oldala a törvény hiányosságainak. Más oldalról nézve a törvény sokszor értelmezhetetlenné válik és a gyakorlatban nem érvényesül. Például a törvény kimondja, hogy a kisebbségi oktatási intézményekben a kisebbségi származású tanulókat előnyben kell részesíteni. Ha nem tudjuk, hogy kik a kisebbségi származású tanulók, hogyan tudnánk előnyben részesíteni őket. Összegezve az előző évi választásokat: a visszaélések fokozódtak, kialakult egy súlyos jogbizonytalanság, a "szerencselovagok" rombolják a kisebbségek imázsát...

A soron következő törvénymódosításhoz a kisebbségek országos testületeinek a véleményét is kikérték. Mik a tapasztalatok?

A kisebbségek megértették a törvénymódosítás szükségességét, de vegyesek a visszajelzések. Egyesek nincsenek tisztában a kisebbségi léttel és az ehhez kapcsolódó jogokkal, esetenként értelmezési zavar tapasztalható. Nem szerencsés az sem, hogy a törvény előkészítéssel kapcsolatos eljárás húzódik, mintha az erre hivatott adminisztrációnak nem volna érdeke a mielőbbi módosítás. Attól tartok, hogy emiatt kicsúszunk az időből és 2003. dec. 31.-ig nem fog megszületni a törvénymódosítás.

Foglalkozik-e a törvénymódosítás a fővárosi kisebbségi önkormányzatok helyzetével?

A fővárosi kisebbségi önkormányzatok kissé idegen testként vannak jelen a kisebbségek életében. De az a tapasztalat, hogy a kisebbségek nemcsak ezeket a testületeket szeretnék megtartani, hanem ezen túlmenően a regionális-területi / megyei / önkormányzatok létrehozását is támogatnák. Szakmai indokok nem hozhatók fel, hiszen ilyen szervezetek létrehozásánál elsődlegesen a szervezet

célját, feladatkörét kellene meghatározni. A kisebbségek nagy részénél a helyi önkormányzatok maradék nélkül ellátják feladataikat, és feleslegesnek látszik egy feladat nélküli újabb szervezet létrehozatala.

Foglalkozik a törvénymódosítás a törvényességi és a gazdálkodási felügyelet kérdésével?

A helyi kisebbségi önkormányzatok feletti törvényességi felügyelet megoldott a helyi nagy önkormányzatok által, de az országos kisebbségi önkormányzatok feletti felügyeletről ugyanez nem mondható el. Ezt a hiányosságot lehetne pótolni azzal, hogy az országos testületek feletti törvényességi felügyeletet az ügyészség látná el. Az önkormányzatok, illetve az országos kisebbségi önkormányzatok gazdálkodását az Állami Számvevőszék jogosult és köteles ellenőrizni. Az más kérdés, hogy sok esetben nincsenek meg a megfelelő eszközei a szankcionáláshoz, és a törvényes gazdálkodás helyreállításában inkább csak kívánalmakat fogalmaz meg, holott szigorú ellenőrzést kellene gyakorolni.

A kisebbségek országgyűlési biztosa ismeri-e a kisebbségek múltját, történelmét?

Amikor ezt a munkát elvállaltam, tisztában voltam azzal, hogy tisztességesen csak akkor láthatom el a tisztem, ha magam is részesévé válok a hazai kisebbségek mindennapi életének. Sok kérdésben keresnek meg, és ezáltal még szorosabb kapcsolat alakul ki azzal a világgal, amelyhez magam is tartozom. Munkámhoz hozzátartozik, hogy ne csak a kisebbség mai helyzetét, hanem a múltjukat is ismerjem. Persze nem egy történész igényességével, hanem azzal a követelménnyel, amit a munkám és a kisebbségek közötti kapcsolattartás megkíván.

Dr. Mikóházi István

10 éves a kisebbségi törvény - nemzetközi konferencia

A Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Hivatal a kisebbségi törvény elfogadásának 10. évfordulója alkalmából október 8-9-én **Nemzetközi Konferenciát** szervezett. A Kisebbségi Hivatal elnöke köszöntötte a résztvevőket, és reményét fejezte ki, hogy a kormány kisebbségi törvény módosításának tervezetét határidőre az Országgyűlés elé terjeszti. **Glatz Ferenc**, az MTA Történettudományi intézetének igazgatója kiemelte, hogy a kisebbségi törvény megszületésén annak idején pártállástól függetlenül együtt dolgoztak politikusok, szakértők és tudósok. A kollektív jogok beemelése a jogrendszerbe Európában úttörő lépés volt - mondta. Magyarország abban is élen járt, hogy elsőként emelte be a roma ügyet a politikába. **Szabó Vilmos**, a MeH politikai államtitkára felvázolta a kormányzat kisebbségpolitikai céljait és a törvénymódosítás menetrendjét. **Szászfalvi László**, az Országgyűlés Emberi Jogi Bizottságának elnöke elismerve a törvény erőit és eddigi eredményeit úgy foglalt állást, hogy most le kell zárni egy 10. éves és egy újat kell kezdeni. Aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy a kormány bizonyos „kommunikációs zavarok” miatt késlekedik a koncepció megtárgyalásával. **Teleki László** romaügyi politikai államtitkár azt a szerepet hangsúlyozta, amit a kisebbségi önkormányzati rendszer a cigányság közéleti szereplésének fejlődésében betöltött. **Dr. Kaltenbach Jenő** kisebbségi ombudsman felidézte a kisebbségi kerek asztali szerepét a törvény születésében, s összehasonlította a kerek asztal által kidolgozott és a végül parlament által elfogadott változatot. **Christoph Pan**, a FÜEN elnöke üdvözölte Magyarországot, mint az első olyan európai államot, aki szembenézett a kihívásokkal, reagál rájuk. Hangsúlyozta: nincs okunk szkepticizmusra. Értékelése szerint a kerek asztal és a törvény is sikeres volt. Mint mondta, az egész Unióban komoly probléma a cigányság diszkriminációja. **Fuzik János**, az ülésszak utolsó előadója hangsúlyozta: óriási teljesítmény volt szinte a semmiből, előzmény, minta nélkül egy ilyen törvényt alkotni, mely aztán szilárd alapokat hozott létre minden téren. Talán legnagyobb hiányosságaként említette, hogy nem zárja ki az ún. etnobiznisz lehetőségét. Örömmel vette ugyanakkor, hogy előreláthatóan az év végéig elkészül a módosított tervezett és azt a tényt is, hogy az új költségvetés 440 millió forintot különített el az országos kisebbségi önkormányzatok intézményrendszerének bővítésére.

A konferencia délután előadásokkal folytatódott, majd este **Kiss Péter** kancelláriaminiszter adott fogadást, ahol a törvény fontosságának hangsúlyozása mellett ígéretet tett arra, hogy a kormány határidőre beterjeszti a parlamentnek a módosításhoz szükséges javaslatokat.

Forrás: etnonet

Боніславському Тібору - 75

Родився 15 октовбра 1928 р. у Кошицях. Отец його, Дезидерій зачав як строитель свою діяльність у Ужгороді у 1928 р. Призванієм його жони было воспитаніє трёх сынуv.

Середущий сын Тібор, зачав свої науки у Ужгородській русинській начальній школі, котра находилася на площади Масарика.

Конец II світової війни застав його учеником VI класа Ужгородської Державної Гимназії Другетов.

Його интерес до музыкального искусства проявився у тому, што од матери, котра грала на скрипці як любитель, аутодидактическим способом научився грати дакулько мадярських и подкарпатських русинських співанок. Нотну читку на скрипці и виолончелі перебрав од старшого брата, котрый дустав музыкальное воспитаніє у педагогическому училищі. Из таков „подготовков“ поступив у Ужгородское Государственное Музыкальное училище, котре одкрылося у 1945 р., и котре под руководством таких преподавателей, як Вера Ромишевска (скрипка), Петр Милославський (исторія музики), Дезидерій Задор (сольфеджіо и гармонія), - так успішно закончив, што пуся того поступив и закончив Львовську Консерваторію им. Н. Лысенка и достав диплом музыканта-исполнителя и педагога.

Свуй творческий путь концертирующего скрипача зачав будучи замістителєм директора Береговської Музыкальної школы. (Одно-ременно 4 роки був руководителєм Береговського Учительського хора).

Руководство Областной Філармонії у 1959 році назначає Т. Боніславського руководителєм оркестра Закарпатського Державного Народного хора. Пузніше вун стає художественным руководителєм ансамбля „Мадярські мелодії“, за тим продолжає свою педагогічеську діяльність у Ужгородській Музыкальній школі им. П. Чайковского по класу оркестровки.

Т. Боніславський регулярно выступає из сольними скрипичными концертами перед публіков у разных городах Пудкарпатя. При тому організує и 10 рокуv руководить оркестром хореографічеського ансамбля „Юность Закарпаття“, котрый на одному из конкурсв любительських колективув був наггражденный золотов медалью.

В течені 30 рокуv безсмінно був художественным руководителем и диригентом камерного оркестра Ужгородського Университета „Дивертименто“.

Оркестр занимав призові міста на многих

государственных конкурсах, за што заслужив почётное званіє „Заслуженный самодіяльний оркестр Украины“.

У 1975-році уєдно из композитором Іштваном Мартоном у рамках Областной Філармонії Т. Боніславський організує Мадярський Камерний оркестр, состоящий из 10 членув.

Як соліст и як художественный руководитель, продолжає свою исполнительську діяльність в течені многих рокуv, аж до выхода на пенсію.

За сись час из 1963 рока регулярно веде у „Закарпатській правді“ музыкальну рубрику як внештатный корреспондент. У суй новинці появлявуться сообщенія, интервью и шилиякі статі на музыкальні темы, разні публікації появлявуться у кошицькій Музыкальній Антології и у Карпатських календарях.

У издательстві „Інтермікс“ первый раз увиділа світ у 1993 році мала монографія под названієм „Музыкальна жизнь на Пудкарпатю“. За тим послідовала „Карпатська кантата“ про житя и творчество Дезидерія Задора, пак произведеніє, представляющеє жизненный путь и музыкальное творчество композитора Іштвана Мартона „...И горы учули...“ (сися монографія достала премію на літературно-художественному конкурсї Академії Сийчені у 1999 р. У Будапешті).

Из 1992 р. Т. Боніславський направляє роботу культурологічеської секції Пудкарпатського культурологічеського общества.

Крім того є основателєм и отвітственным секретарєм Пудкарпатського Музыкального Общества им. Задора.

Из 1998. р. живе у Мадярщині. Типирь у невеликому поселенію коло Сикешфегирвара робить над хроніков музыкальной жизни Пудкарпатя послі зміны

режима.

По просьбі Русинських Меншиновых Самоуправленій Мадярщины из помощью організованого и руководимого ним квартета „Угоча“ проводить музыкальні вечера.

По поводу 75-літнього юбілея Тібора Боніславського, як музыканта, як члена руководства недавно організованого Вседержавного Общества Русинської Интеллігенції им. А. Годинки, сердечно поздравлявуть:

председатель Вседержавного Русинського Меншинового Самоуправленія Мадярщины Вера Гіріц и председатель Вседержавного Общества Русинської Интеллігенції им. А. Годинки професор др. Антоній Лявинец.

Köszöntjük a 75 éves Boniszlavszky Tibor művészt

1928 október 15-én, Kassán született. A család nem sokkal később Ungvárra költözött, ahol az édesapa az építész-mérnöki tevékenységét tovább folytatta. Az édesanya hivatása a három fiúgyermek nevelése volt.

Tibor, a középső gyerek, az ungvári Masaryk téri ruszin elemi iskolában kezdte meg tanulmányait. Az Ungvári Állami Drugeth Gimnázium hatodik osztályának tanulójaként érte meg a második világháború végét.

A zeneművészet iránti vonzalma abban nyilvánult meg, hogy anyjától, aki műkedvelői szinten játszott hegedűn, autodidakta módon, több magyar és kárpátaljai ruszin népdalt tanult meg játszani. A kottaolvasást hegedűn és brácsán a bátyjától leste el, aki a tanítóképző intézetben részesült zenei nevelésben.

Így „felvértézve” felvételizett az 1945-ben megnyílt Ungvári Állami Zeneművészeti Szakközépiskolába, amit Vera Romisovszka, (hegedű) Pjotr Miloszlavszkij, (zenetörténelem) Zádor Dezső, (zene-elmélet és harmónia) tanárok vezetésével olyan eredménnyel végzett el, hogy utána a Lyvovi Liszenko Zeneművészeti Főiskolán szerzett zene-előadói és pedagógiai diplomát.

Alkotói tevékenységét, mint koncertező hegedűművész a Beregszászi Zeneiskola igazgatóhelyettesi minőségében kezdi el. (Mellékesen négy éven át vezette a beregszászi tanítók énekkarát).

A Területi Filharmónia vezetősége 1959-ben a Kárpátaljai Állami Népi Énekkar zenekarának vezetésével bízta meg. Később a Magyar Melódiák együttes művészeti vezetője lesz, majd az Ungvári Állami Csajkovszkij zeneiskola zenekari szakosztályának élén folytatja pedagógiai munkásságát, és mint szólista, rendszeresen lép közönség elé önálló hegedűestjén Kárpátalja városaiban. Közben megszervezi és tíz éven át vezeti a „Junosztj Zakarpatja” koreográfiai együttes zenekarát, amelyet az egyik országos műkedvelő együttesek szemléjén aranyéremmel tüntetnek ki. Az Ungvári Egyetem „Divertimento” kamarazenekarának művészeti vezetője és karmestere harminc éven át.

Az együttes több országos és ösz-szövetségi versenyen

nyerve díjat, kiérdemelte az „Ukrajna kiváló műkedvelő együttese” megtisztelő címet. 1975-ben Márton Istvánnal karöltve, a Területi Filharmónia keretében megszervezik a 10 tagú Magyar Kamaraegyüttest. Mint szólista, műsorvezető és szerkesztő folytatja zenei előadói tevékenységét majd húsz éven keresztül, vagyis, nyugdíjba vonulásáig.

Közben, 1963-tól a Kárpáti Igaz Szó zenei rovatának állományon kívüli tudósítójaként, beszámoló, tudósítások, interjúk és más zenei vonatkozású tanulmányai jelennek

meg rendszeresen a napilapban, de a Kassai Zenei Antológiában és a Kárpáti Kalendáriumban is publikál.

Az Intermix gondozásában lát napvilágot 1993-ban első kismonográfiája: „(Magyar) zenei élet Kárpátalján” címmel. Ezt követi Zádor Dezső életéről és munkásságáról a „Kárpáti kantáta” majd Márton István zeneszerző alkotói és emberi életútját bemutató: „...És a hegyek is hallották” c. művei. (az utóbbi a Széchenyi Irodalmi és Művészeti Akadémia 1999. évi zenetörténeti pályázatán, Budapesten díjat nyert).

A KMKSZ (Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség) Művelődési Bizottságának munkáját irányítja 1992-től, több éven át. Alapító tagja és felelős titkára a Kárpátaljai Zádor Zenei Társaságnak.

1998-ban telepedett le Magyarországon. Egy Székesfehérvár melletti településen jelenleg Kárpátalja rendszerváltás utáni zenei életének krónikáján dolgozik.

A magyarországi ruszin közösségek felkérésére az általa szervezett és vezetett „Ugocsa” vonósnégyes közreműködésével tart zenei és ismeretterjesztő előadásokat.

75 éves jubileuma alkalmából Boniszlavszky Tibor művészt köszöntik:

a magyarországi ruszin kisebbségi önkormányzatok nevében Giricz Vera az ORKÖ elnöke és a Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Egyesület nevében Prof. Dr. Lyavinecz Antal elnök.

Egyházzenei gondolatok - fesztivál után

Október 12-én este a Szent József templomban megtartott hangversennyel véget ért a **Magyarok Nagyasszonya 5. Egyházzenei és Művészeti Fesztivál**, mely tíz napon át mintegy ötven, **Budapest, Gyöngyöspata, Miskolc és Székesfehérvár** templomaiban megrendezett eseményt ölelt fel. A fővédnöki tisztelet Dr. Erdő Péter prímás-érsek látta el. Az **Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat** ill. a **Csepeli Ruszin Kisebbségi Önkormányzat** támogatása jelentős mértékben járult hozzá a hatalmas sikerrel zárult, sok ezer ember figyelmét és érdeklődését felkeltő események színvonalas megrendezéséhez.

A sajátosan magyar jellegű római katolikus Magyarok Nagyasszonya ünnep (október 8-a) köré szerveződő fesztivál melyet 1999 óta minden évben a **Budapesti Énekes Iskola** rendez meg a **Filharmonia Budapest Kht.**-vel és a **Józsefvárosi Kulturális Központtal** karöltve - egyrészt föl kívánja hívni a figyelmet az egyházzene eredeti funkciójára és megszólaltatási módjára: magára az énekelt liturgiára, másrészt hangsúlyozni szeretné a liturgikus zene lelki-szellemi egészségvédő szerepét mindennapjainkban. Mindemellett közbenjárásért könyörgő fohász is az Isten-anyaéhoz: segítsen megőrizni a Kárpátok-vidéken élő népek és nemzetiségek melyek oly nagy tisztelettel övezik őt - egyházi zenéjének ősi tisztaságát, hiszen az itt kialakult énekes kultúrának alapvető szerepe volt (és ma is alapvető szerepe lenne) a megmaradás, az identitás vállalás szempontjából.

„Egyházzene” és „fesztivál” két össze nem illő fogalom, két

dolog, amelyet nem jó vegyíteni ezzel kezdte a 2001-ben fesztiválynitő beszédét az akkori fővédnök. Majd a döbbszentben így folytatta: „ez a megállapítás arra az esetre áll, ha az egyházzenei élet területén a dolgok normális úton haladnak”. Véleményét teljes mértékben osztjuk, fesztiválunkra amíg ennek szükségét érezzük - olyan együtteseket, művészeket hívunk meg évről-évre, akik rendszeres liturgikus szolgálatot látnak el egyházukban, a szakrális zenét természetes környezetében szólaltatják meg, tehát a „normális úton haladnak.”

Az eddigiekhez hasonlóan idén is voltak világhírű, ill. neves külföldi vendégeink: a **Moszkvai Pátriarkátus kórusa**, a **Görög Bizánci Férfikar Athén-ből**, a **kassai Csermely kórus**, avagy **Ivan Sokol** pozsonyi orgonaművész. Mellettük a hazai szkolák, s egyházi szolgálatokon rendszeresen fellépő művészek és együttesek voltak hallhatóak a szent szolgálatok keretében.

A ruszinság szellemi-lelki-zenei életét évszázadok óta meghatározó módon alakító bizánci liturgikus hagyomány

csodálatos palettájának színeit sokoldalúan mutatta meg az idei fesztivál. Túlzás nélkül állítható, hogy bármely európai nagyváros megirigyelhette volna azt a keleti keresztény zenei kínálatot, amelyet a rendezvény kínált a közönségének. A gyönyörűségeken megújult **Szent István Bazilikába**, a **Rózsák terei** és a **Csepeli Görög Katolikus templomba**, a **miskolci Görög Katolikus templomba**, ill. a **Bolgár Ortodox templomba** ellátogatók (mindenütt telt házakat láthattunk) nagyszerű lelki és zenei élményt élhettek át az orosz, a görög és a magyar művészek fellépését hallgatva.

Ha időrendben haladunk, akkor a **Lykourgos Angelopoulos** protopszaltész (főkantor, zenei vezető), a nemzetközi zenei élet egyik legjelesebb bizánci zeneteoretikusa által irányított **Athéni Görög Bizánci Férfikar** műsora kívánczik az első helyre. A III. századból (!) ránk maradt Szentháromság-himnusz archaikus, egyszerűségében megható dallamával már a hangverseny

első pillanataiban rabul ejtették a közönséget, mely érzés csak fokozódott az este folyamán, több ráadást követelve a 21 tagú, kitűnő hangú férfi együttestől, akiknek ez volt első magyarországi fellépésük, jöllehet eddig a világ 45 (!) országában jártak már. Remélhetőleg lehetőség nyílik még újbóli meghívásukra a következő évek során. Elutazásuk napján utrenyét és Szent Liturgiát énekeltek a Bolgár Ortodox templomban, melyet az operaénekesi hang kvalitással rendelkező **Mihail érsek, Ausztriai Görög Metropolisita és Magyarországi Exarcha** celebrált. Felemelő érzés volt hallani és látni, átél

A Szent Efrém férfikar a Sajópálfala-i ikonosztáz előtt

ősi bizánci liturgiának a mindennapok gondjaiból az égi fénybe röpítő, csodálatos világát.

A 17. és 18. század orosz egyházzenejébe az **Anatolij Grindenko** és a **Moszkvai Pátriarkátus Férfikara** nevével fémjelzett hangversenyen nyerhettünk bepillantást. A szláv egyházi zene világhírű képviselőit láthatóan meghatotta és inspirálta a több ezres (!) hallgatóság a Bazilikában, s talán még a tőlük megszokott fantasztikus teljesítményt is fölülmúlva mutatták be magas színvonalú produkciójukat. Ezeket a görög és egyházi szláv nyelvű, igényes és nehéz liturgikus tételeket hallva bennem is és más egyházzeneészekben, zeneszeretőkben is megfogalmazódott a kérdés: hogyan tud bekapcsolódni a nép, a hívek gyülekezete a liturgiában és a zsolozsmában ebbe a kiváló zenei képzettséget és tudást feltételező éneklésbe. Módomban állt feltenni e kérdést a két vezetőnek. A görög és az orosz karnagy válasza megegyezett: „imádságos lelkülettel”. Majd bővebben is kifejtették e megállapításukat: „A régi bizánci és az abból kifejlődött szláv liturgikus

gyakorlat a szertartásokon felhangzó egyházzene művelését professzionista énekesekre bízta. Ahogyan a papi teendőket is csak képzett emberek láthatják el, úgy az énekesi feladatokat is zenében képzett és jártas személyek végezhetik el. Ahogy a pap az egész nép nevében fordul az Istenhez, úgy az erre talentumot kapott zenészek is minden hívő nevében, énekesi tudásuk legjavát adva szolgálnak az istentiszteleteken. A hívő pedig imádságos lélekkel, a szolgálattelvőkkel együtt kérleli és dicsőíti a Mindenhatót."

A hivatalos Diploma a férfiak eredményéről

Nem rendelkezik ugyan az előbb említett nagynevű együttesekhez hasonló előtörténettel és reputációval az általam vezetett **Szent Efrém Bizánci Férfikar**, mégis a Kárpátok-vidéki görög katolikus hagyomány képviselőjeként úgy érzem - jeles feladatot bízott rá a Gondviselés. A **Rózsák terei egyházzenei áhítat** és a **csepeli Szent Liturgia** visszhangja ugyanis erre utal. Ugyancsak ezt támasztja alá a kórusnak idén májusban a **22.Nemzetközi Ortodox Zenei Fesztiválon (Białystok-Hajnówka, Lengyelország)** kiérdemelt második helye, mely bombameglepetésként hatott a jelenlévő, gazdag hagyományokkal rendelkező orosz, fehérorosz, ukrán, bolgár, lett, litván, makedón, szerb, román és görög együtteseket felvonultató, erős mezőnyben. Még a zsűriben ülő jeles szakemberek számára sem volt ismert a kárpátaljai és magyarországi görög katolikus dallamvilág és az abból kifejlődött kóruskultúra, sorra érdeklődtek efelől, kottákat kértek tőlünk és meghívásokat ajánlottak fel számunkra.

A fesztiválon tehát a bizánci és a katolikus liturgikus tradíció jeles alkotásait figyelemmel kísérhette a látogató, s ezen felül a Belvárosi Főplébánia Templomban a naponta elvégzendő ősi magyar (esztergomi) rítusú zsolozsmába a kiadott kottás füzetek segítségével be is kapcsolódhatott.

Ugyanitt tekinthette meg a fesztivál ideje alatt **Osváth Zoltán** fotóit, a Magyarok Nagyasszonya Plébániatemplomban pedig a Térszínház Magyar szentek c. előadását láthatta.

Különleges élmény volt **Gregor Joseph Werner** (1693-1766) kompozícióinak két évszázad utáni újbóli bemutatása, a fesztivált alapító és rendező **Budapesti Énekes Iskola hangversenyegyüttesének** és a **Capella Savaria**-nak előadásában, **Mary Térey-Smith** vezényletével.

Bubnó Tamás karnagy

Сято перенесіння реліквій єпископа Василія Гопка

Уже од самого сонечного рана 20 сентября 2003 р. віруючі заповнили пространство перед новим строєнієм театру Ёнаша Заборського у Пряшові, де у 10 годин зачала ся архисрейська сяточна літургія по поводу перенесенія реліквій благореченого єпископа-мученика Василія Гопка до кафедрального храму св. Іоанна Хрестителя.

Много віруючих прийшло из русинських фар. Они не таили радость од того, што, по єпископу Гойдичу, маєме уже другого благореченого Русина. Межи присутствующими гостями были знаті церковні представителі. Из Ватикана прийшов Префект Конгрегації восточных церков патріарх Ігнас Моуса и кардинал Дауд. Присутствовав и апостольский нунціус Словакії Генрік Йозеф Новацкі и многі єпископы из Словакії и позад гатарув, коло 300 священников, представителі Державных Урядув и Самоуправлений и коло 10 тысяч віруючих.

Перед сятів літургійов одбыла ся академія богословув из Богословської семінарії єпископа П. Гойдича у Пряшові. Главным celebrантом сятів літургії був пряшовський єпископ Монс. Ян Бабяк, проповідь выголосив кардинал Дауд из Рима. Програму украсив спів хорув из Вранова и Стрпкова.

У конці літургії проповідь выголосили єпископ Бабяк и емерітний єпископ Ян Гірка, дале представитель Мукачовської єпархії апостольський нунціус Г. Новацкі, котрый уповів, што каждый може собі узяти за примір єпископа В. Гопка и у свойому животі наслідувати його вірність своєю церкві и вірі. По благословенію патріарха, кардінала Дауда на арамейському языку, т. є. на языку, котрым говорил Ісус Христос, зазвучав Папський Гимн и „Многая літ“ св. Отцёви и усім присутствующим. Програма сятівної архисрейської св. Літургії продолжалася перенесенієм реліквій благореченого єпископа Василія Гопка до кафедрального храму св. Іоанна Хрестителя, де они были выставлені на протяженіи дакулькох годин.

Пак реліквій были покладені у боковий каплиці храму напротив каплички из реліквіями благореченого єпископа Гойдича. Пряшовський кафедральный храм так став ся містом посліднього спочивання не лем народного Будителя Русинув А. Духновича, а и наших великих єпископум-мученикув, вірних сынуv нашего народа.

Юдр. Петро Крайняк
Пряшово

По матеріалам

„Народны новинки“ р. XIII, ч. 39-40 1 октовбра 2003.

A kitüntetett festőművész: Márton Béla

Régi ismerősként és baráti szeretettel köszöntjük egymást a szerény, de a képek rendezetlen sokaságától gazdag szellemi erőt árasztó művész hajlékban. Az ember és a környezete nem mindennapi, mert a művészi tehetség egyedien különbözik mindentől és mindenkitől. Ez a külön Márton Béla festőművész, akinek a neve a Kárpátaljáról származók között jól ismert, de még inkább azzá vált idehaza is, mert évtizedek óta él és dolgozik Százhalombatta-Óvárosban, és nemrégiben kapott magas állami kitüntetést.

Hogyan éled meg a társadalmi elismerést, a kitüntetések?

Nem tartottam fontosnak, hogy bárki is elismeréssel adozzon nekem. Ugyanis én kerestem és szerencsére megtaláltam a magam útját, ezt az utat járom ma is. Annak örülök leginkább, ha békében és a magam csendes szellemi töltekezésében végezhetem munkámat. Mert a festészet a lélek csendes erőlködése, hogy kifejezze azt a valóságot, ami minden embernek közös örömet jelenthet: a felemelő gyönyörködést, életünk pillanatainak szépséges mámorát.

Kitüntetések? Noha erre nem törekedett, mégis megtalálták Béla bácsit. A Szovjetunióban is kapott egy alkalommal állami kitüntetést, aztán amikor áttelepült ide, a százhalombattai helyi önkormányzat tüntette ki "Pro Urbe" díjjal, elismerve ezzel több évtizedes munkásságát. Az önkormányzati óváros galériában állandó kiállítást rendezhetett be. Az idén aug-20-án: **A Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjét** adományozták a művésznek, elismerve ezzel a 90. életbetöltött Márton Béla festőművész sikeres és értékesnek számító életművét.

Béla bácsi Amerika szülőtte, festményeit ismerik és viszik Kanadába, Venezuelában, Izraelben is, de igazából mi magyarok lehetünk büszkékre rá, hogy a gondviselés ide csöppentette közénk, hogy formába és színekbe merevítse múltunk lassan letűnő örökségét, a természet körülölelő lehetőségét, az emberi lét szépséges igazságát.

Kárpátalja hogyan szövődött bele az életedbe?

Az élet sokfelé dobált, de ez tett azzá, amivé lettem. Kárpátaljára egy kiállítás kedvéért mentem, aztán a háború utáni új határok miatt harminc évig ott rekedtem. A természet imádata és az emberek összetartozása, barátsága, szeretete mély nyomot hagyott bennem. Aztán a Magyarország utáni vágyakozás és remény éltetett, míg végül életem egyik legnagyobb öröme: hogy ismét visszakérülhettem hazámba: Magyarországra. Budapest közelsége a művész egyik éltető ereje, aztán jött egy olcsó ház hirdetés 1973-ban. Megigézett ez az érintetlen óvárosi környezet és azóta itt tünődöm: miért érdemes élni?

Műveidben otthonot kapott a szépséges Kárpátalja?

Mint minden művésznek, nekem is vannak kedvenc témáim. Világéletemben azzal vagyok elfoglalva, hogy leszem a természetet, járok-kelek, aztán ha találom valami érdekeset, oda többször visszatérek és addig nincs nyugtom, amíg meg nem születik a valóság ecset lenyomata. Kárpátalja sok lelki örömmel és sok művészeti élménnyel gazdagított. Sohasem érdekelt a politika,

egyedül csak a művészetnek éltem, talán ezért is nosztalgiazom néha, mert én akkor is, és ott is megtaláltam a művészi- emberi boldogságomat. Nagyon szerettem a falusi búcsúkra elzarándokolni és ezeket az ünnepeket, a környezetüket és a kicsi templomokat megörökíteni. Sok ilyen képet adtam el a Kárpátaljáról származó Amerikába letelepedett ismerőseimnek. Kárpátalja egy különleges összetartó világ volt a művészek számára is. Itt mindenki ismerte azokat a kortársakat, akik számítottak. Mára szétszéledtünk, - de mindig is büszkén vállaltam, hogy magyar vagyok. Sokat jártam a természetet, mert nemcsak a földi, de a lelki szememmel is igyekeztem rácsodálkozni a világra, és a természetben fellelhető szépséget, harmóniát és nyugalmat próbáltam megörökíteni.

A művész számon tartja alkotásainak számát?

Ezzel sohasem foglalkoztam, minden nap dolgozom, aztán a képeim "koldulnak nekem", nem tartom számon, hogy hányat festettem, vagy hányat sikerült eladni. Egyébként azt is elárulhatom: sohasem szűkölködtem a normális megélhetést illetően. A képeim mind a mai napig eltartanak.

Most éppen milyen ihlet kerített hatalmába?

Jó is hogy mondod! - kiált fel és kivezet az előtérbe, ahol a festőállványon egy kép pihen.

Lám-lám, egy kedves párocska ruszin népviseletben, és az úr átnyújt a hölgynek egy csokor virágot, aki bájos, de kissé kacér mosollyal elfogadja. A jovialis úr kedves gesztusa és a kacér hölgy mosolya valamiféle közös titkot rejt magában. A kettőjük közötti nagyobb különbség teszi pikánssá a pillanatot. Aztán Béla bácsival együtt keressük a képhez illő címet. Mi fejezné ki leginkább a kép hangulatát: mindketten tudják, mit kaphatnak egymástól, és mit adhatnak egymásnak. Végül is együtt

eldöntjük, legyen a kép címe: *Lelkek harmóniája*.

Ha az ember elmúlt 90 éves, talán tudja már, miért érdemes élni?

A művész valamit keres, azt a valamit, ami szavakkal ki nem mondható, ezáltal válik a művészeté egy önmagáról és az életről szóló hitté, vallomássá. A szépség az életünkben rejtőzködik, nekem ezt a rejtőzködő szépséges szellemet kell a vászonra kényszerítenem, hogy megszülethessen az a harmonikus életérzés, mely aztán gyönyörködteti és boldogítja az emberek lelkét? Mi az én boldogságom? "Omnis bonum in commune": - azaz minden jó együttléte. A rendezett nyugalmas lelki állapot, a derűs lelki harmónia önmagammal és a világgal, és így örülni minden nap az életnek.

Mi jelentene neked mostanában különleges örömet?

A maradék életemben még egyszer szeretnék elmenni Kárpátaljára és festeni néhány képet.

Isten Áldjon, Isten veled, - búcsúzunk egymástól, aztán a kiskapunál elválunk, de tekintetének szelíd, tiszta, bensőséges mosolyát és lelkének báját magammal hozom. Közben még eszembe jut, amit felejtettem: Béla bácsi adjon neked Isten annyi egészséget, amennyi életet, hogy még sokáig örömeink maradhassál.

Dr. Mikóházi

Вседержавное Общество Русинської Интелігенції імені Антонія Годинки (HORUE) (ВОРИАГ)

Столичный Суд Будапешта 2003. 04. 12-го зарегистрировал ВОРИАГ (№ 10374) як общественну, общехосенну організацію и утвердив еі Устав, принятый основателями 2002. 11. 30.-го.

Цілі Общества:

- Изглядовати духовно-интеллектуальное наслідство имодателя Антонія Годинки, найти и позберати его рукописні матеріали и широко опубліковати їх.
 - Сохраняти и сокотити русинський идентитет у области культуры, изглядовати общі корні мадярської и русинської культуры.
 - Соблюдати и боронити традиции и культурное наслідство русинув, жиющих як у нашуй державі, так и за гатарами.
 - Організація педагогического и лекторського школованя, конференцій, выставок, концертув.
 - Рихтовати и распространяти познавательні изданія.
 - Принимати помощь позад гатарув и хосновати еі діла поставленных цілй.
 - Подпоровати научну діяльність русинув Отцюзнины и за гатарами.
 - Информовати русинув про меншинську політику Европейської Унії.
 - Пособляти образованію, подготовці русинських переднякув.
 - Основати русинський етнографічний музей.
 - Издавати каждый рук календарь-альманах и широко його распространяти.
- Выдавати учебні пособія, книжки, фільмы.

Секції:

Лінгвістична, літературна, медицинська, исторична, педагогична, музиковедчеська, церковна, витварне искусство, женский клуб „Рускиня”, молодежна, кіно-відео.

Председатель: проф. Др. А. Лявинец
Зам. председателя: др. А. Фединец
Секретарь: Й. Стринська

Адрес: Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmségi Egyesület (HORUE)
Magyarország, Budapest, 1081 Rákóczi út 69. III. 52
Tel./fax: 36-1-333-01-44
E-mail: lavinec@freemail.hu

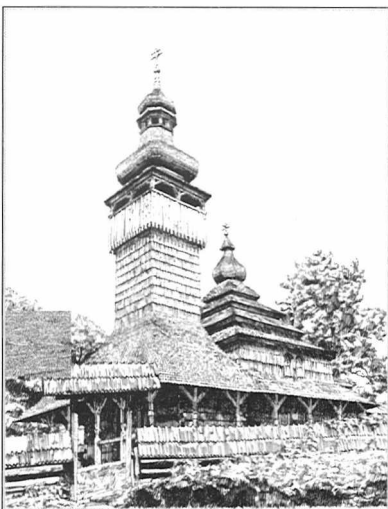
Bank sz. : Swift kód: TAKBUNH 54700082-18003699

Деревляні церкви

Fatemplomok

У апрілю 2003 р. У Будапешті зареєстрований Межнародный Фонд „За сохраненіє деревляных шедеврув Пудкарпатя”.

Председа Фонда: др. Александер Купар

Секретарь: др. Маріанна Лявинец

Деревляні церкви Пудкарпатя относятся до шедеврув мировой культуры. На території Пудкарпатя находится коло 150 деревляных строеній: церков, каплиць, звонниц. По мненію многих изглядователюв сисі деревляні строенія є прекрасными по виду и богатыми по формам и силуетам.

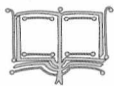
У суюй деревлянуу архитектурі одзеркалюєся талант русинського народа, його утонченный вкус, чувствуєся взаимное влияніє архитектурных традицій разных народув, котрі населяють Пудкарпатя (мадярув, словакув, німцюв, румунув).

Большинство деревляных шедеврув было побудовано у другуй половині XVIII. столітія. За прошедші 200-250 рокув многі из них розрушилися, а котрі обсталися, тоті продолжают розрушатися и находятся у критическому состоянію. Сисі обстоятельства заставили нас создати Межнародный Фонд „За сохраненіє деревляных шедеврув Пудкарпатя” в цілях сохраненія ціннішого культурного наслідія русинув.

На VI. Межнародному Конгресі у Празі (2001 р.) русины, проживаючі у разных странах світа, поддержали ідею создання Фонда и обіцяли фінансову поддержку. На нынішний день обслідовано 26 храмув и, на жаль, каждый из них нуждается в немедленной помощи.

Дотипирь удалось остановити розрушеніє Гукливської церкви, де писалася знаменита Гукливська літопис. Дуже дякуємо усім тим, кто пожертвовав средства діла сєї цілі.

Наш банковський рахунок: OTP Bank Rt.: 117 86001-20160364

Етнографіческий очерк угро-русских (печатається в оригіналі)

Жаткович Юрий Калман

„Етнографіческий очерк угро-русских” Жаткович Юрий Калман написав на мадярському мові, згодом переклав його на русинський мові. У 1896 році частина цього твору з'явилася в „Етнографічному збірнику” НТШ у Львові на українському мові, що викликало невдоволення автора.

И. Поп „Энциклопедия Подкарпатской Руси” Ужгород, Изд. В. Падяка, 2001, стр. 173

Русский народ Угорщины, як ми то вже казали, не мало таких мужей, котри во письменности прославились. Як у других народов, так и у русинов найперша історія мала своїх писателів. Тут ми на коротко израховать хочемо не лиш тих людей русских, котри по-русски писали свои труды, но и оти, котри на чужих языках писали.

Первый писатель, по нашому знанню, из русинов был Михаил Андрелла, котрий у другув половині XVII століття описав церковні діла угорських русинов.

Не знаємо, ож коли родився, ни ож коли умер. И лиш тулько знаємо, ож священник был на околиці Мукачевської. Рукописний труд его находится во архіві епархіальному у Унгварі.

Михаил Мануїл Ольшавський, Вікарій апостольский (1740-1760) рока 1751-го издав два труды на латинском мові: „De officio charitabi” и „Dialogus inter christionum et philosophum”.

Іоанна Брадача, посліднього Вікарія апостольского и разом первого самостоятельного епископа Мукачевского (1768-1772) за ото упоминаємо меж писателями, бо як сме вже казали, он издав первый русский Букварь и первый русский Молитвенник.

Григорій Бабиля или Бабильович написав труд: „Historia Dioecesis” котрий нагодиться у епархіальной бібліотеці во Унгварі. Бабиля родився около рока 1720-го во Бережавской вармеде, селі Ракошино, где му отец священник был, богословіє окончив рока 1750-го во Ягерской семинарі и рока 1756-го был посвященный. Из першу был священником во вармеде Угочанской, городі Великому Севлюші, потому во вармеде Бережавской, селі Розвигові, а от рока 1773-го до 1795-го был придворным исповідателем епископа Мукачевского, Андрея Бачинского.

Іоаннікй Базілович написав и издав труд: „Brevis notitia foundationis Theodori Koriatovics ducis olim de Munkacs”. И сим трудом своим заслужив собі имя Геродота угорских русинов. Крім сего труда написав еще и издав подвижнический труд: „Imago cleri religiosi S. Basilii”. Написав по-русски „Литургику”, но ота во рукописі храниться во архіві епископском во Унгварі. Базілович родився во Вармеде Унгварской, селі Гливищи рока 1742-го от простых земледельцев. Гімназіальні класи у Унгварских іезуитов учився, а потому постригся у черці и умер як протогумен чина св. Василія Великого рока 1821-го.

Андрей Бачинский, епископ Мукачевский (1772-1809) писав по-латински о различных ділах, но труды его всі во рукописі хранятся во архіві епархіальному во Унгварі.

Михаил Лучкай был одним из найтрудолюбивых и

глубокоученных писателей угорских русинов. Головный труд его: „Historia Carpato-Ruthenorum” у чотирьох томах, хотя лиш во рукописі хранится во архіві епархіальному, однако до днесь есть первым источником для історії угорских русинов. Рока 1830-го издав Лучкай труд на латинском мові „Grammatica Slavo-Ruthena”, рока 1830-го под именем „Ліствица” собрание церковных проповідей, которое и до днесь во употребленіи е. Лучкай родився во вармеде Бережавской, селі Великі Лучки рока 1789-го, где его отец по имени Іоанн Поп дьякоучитель был. Гімназіальні класи во Унгварі и Сукмарі окончив и так приятий был за причетника епархії Мукачевской. Богословіє во Віні учився и рока 1816-го был посвященный. Як новосвященник за оден рук был капланом у родном своем селі, а потому наименовав его епископ Повчий за секретаря, у котрув службі 9 роков побыв, коли дустав фару Унгварску. Рока 1829-го Карл, князь Лукки у Італії прикликав його до себе и там 2 роки был придворным священником. Як ся из Італії повернув, опять заняв фару Унгварску и як намістник соборный умер рока 1843-го.

Из угорских русинов до теперь лиш один Юрій Венелін приобрів славу на всю Европу. Венелін родився рока 1802-го во вармеде Бережавской, селі Велика Тибава, а отец его, по фамиліи Хуца, был священником. Гімназію окончив у Сукмарі и Сегедіні, філософію у Львові, а медицину у Москві. Но медицинску науку скоро заливши и всьов силов передавсь изученію древной історії славян, особенно же южных славян, и многочисленни труды его во сім ділі приобріли ему велику славу у цілум ученум світі. Венелін умер рока 1839-го во Москві и благодарні болгаре поставили над гробом его великолепный памятник.

Во мадярском ученум світі до теперь из русинов найбулшу славу иміл Василій Довгович. Родився Довгович рока 1783-го во вармеде Мараморешской, селі Золотарьово от кмітских родителей. Нормални школи кончив у Хусті, гімназію во Великому Вароді. Богословіє учился у Тирнаві и во Унгварі. Умер як парох и намістник Довжанскій у Марамороші. Довгович прекрасного розума и великой науки был чоловік, так што однако писав по-русски, по-латински и по-мадярски. Писав он стихи, исторически, философически, астрономически труды и немало церковных проповідів. Крім сего знал красно мальовати, густы и даже годинки правити. Готя много трудов издав, однако по смерти его найдено 1694 аркушув рукописных трудов его. Мадьярска академія наук рока 1831-го избрала его членом своим.

Іоан Кутка, каноник капитулы Мукачевской рока 1804-го издав первый малый и великий Катехис для русинов, из котрого и до днесь учится русска молодежь.

Григорій Таркович, первый епископ Пряшевский (1821-1842) был цензором славянских книг у Будині и рока 1804-го он учинив ревизію священного писанія Нового и Ветхого Завіта, котору во 5 томах издав для русских епископ Бачинский.

Из книги „Юрій Жаткович як історик та етнограф” Олег Мазурок. Ужгород. 2001.

(Далє продовжуємо)

Честовані читателі!

Начинаємо печатати воспоминання учительки пензистки Йоланы Чегіль. Дакотрі из Вас уже могли познакомитися из ними скорше, у „Русинському Вседержавному Вісникові”. Типирь Й. Чегиль любезно передала право печатанія воспоминаній нашу новинці.

Йолана Чегіль закончила Учительську семінарію у Ужгороді у 1946 році. Як учитель начальної школи робила испершу у селі Великий Берег, пак у Худляві. Из 1951 рока до выхода на пензію робила у Ужгороді у СШ № 10. Живе у Демрєві, є членом Русинського Меншинового Самоуправління.

Ужгород 1934 р. Народна школа на площаді Т. Г. Масарика. Пан учитель Мончак, 3 класа.

Пан учитель, веселый чоловік, дуже любив займатися з нами. Зато я, у сьому класі дуже добре чувствовалася. Родичі тоже были дуже задоволені паном учителем, бо виділи, же вун дуже стараєся з нами. Пан учитель Мончак старався из тими дітьми, які ходили босо, або голодні приходили до школы. Коли закашляв хтось из дітей у класі они, пан учитель, взяв головку кашляючого у долонь и определив, же вун має температуру. Хлопчик, на котрого я дуже добре памятаю, бідно одітий, босый, жив из своєю бабкою на Радванської улиці у сыруй „rincelakás”. На другий день, рано, пан учитель появився у класі из добозом „Батя” и из „баликом” де было шатя для Ракоци Пиштия. Облек його у класі, перед нами, обув топанки на ноги Пиштия. Се лем оден приклад. Знав принести „жемлики”, „кифлики” таким дітям, які не фриштиковали.

Каждый урок начинали мы из співаньом. Запишу тоту співанку, яку дуже любилісьме співати. Сесі співанки служили „розрядков” перед уроком я теперь так чувствую, приносили нам радость, особенно перед уроком „численя”

*„Хотів бым я, хотів бым я вояком быти!
Каждый рано, каждый рано машировати!
Саблю мати, на войну ити,
Свою голову державу обороняти!”*

Палицю и теперь хоснують педагоги, показують из палицьов маппу на таблі, текст. У тоты часы, правда уже рідко! хосновали палицю учителі для караня. Коли ученик дашто провинив: „körmös” - або на задниці поскакала палиця. Пан учитель тоже мали палицю, але лем розмаховав нею, коли стало шумно у класі. Взяв палицю у руки и научив нас співати „палиці”:

*Ой у школі, коло лавок
Там палиця „скаче”!
Она пудлых дітей
На добре научас!*

*Ой, ой, ой, ой, ой, ой!
Ци будете тихо!
Бо як не будете,
То буде вам лихо!*

Зналисьме, вірилисьме, же палиця заставила нас быти тихо. Коли закончилисьме співанку, пан учитель захохотали з нами и сказав:

„Видите діточки, яка „розумна” наша палиця, як заставила вас быти тихо”.

Памятаю, коли приближався день рожденія Томаса

Гарика Масарика 7-го марта, якого пан учитель дуже уважав и вскіпляв до нас честовати Президента чехов. Розказав нам, який справедливий, мудрый наш президент.

Зазубрив из нами стишок, на який ищи и типирь памятаю.

Сесь стишок мы хором пуд його руководством розказовалисьме перед бронзовою статуєю, у парку, перед нашов школов.

Потом заспівалисьме наш русинський гимн: Подкарпатя „Подкарпатские Русины” (Духновича). Чеський гимн ми ищи не знали, бо лем у 4-ому класі учили у русинських школах.

Хочу ищи сказати, же окрема лавок у два шори, бов стол учителя, скриня из зошитам и книгам учителя, глобус, який мы ищи не училися из нього, але крутилисьме, гралісьме из ним. На передній стіні бола табла, з лівого боку висів портрет Т. Г. Масарика, з правого боку висів портрет Губернатора Подкарпатської Руси, Подкарпаття (бо и так називали нашу зимлю при чехах) Грабаря. Той Грабарь губернатор, який произходить из Чертежа, близько Середнього и недалеко Ужгорода. Його братя и сестра Елеонора были професорами.нашої гимназії в Ужгороді. Один брат был художником, живописцем. Заслуженный художник СССР.

Чегиль Йолана

Катехизація по матеріалам „Малого греко-католического Катехизма про русинські діти”

Составив: о. Франтішак Крайняк, гр. кат. душпастыр в Межилаборцях

Спередслово

Дорогі діти!

Книга, из котрої учимся релігії, називається Катехизм. Будемо учитися про того, чому ходиме до церкви, чому мамка и нянько учать нас молитися. Испершу треба знати, што мы віруючі, што віруєме у Господа Бога. Вшытко коло нас горы, лісы, потічки, зізды, сонце, місяць, растенія, звірі є завто, бо так хотів Господь Бог.

Бог

Кто єсть Господь Бог? Вун є дух, котрый сотворив цілый світ. Бог є вічний то значить, што вун усе бив, єсть и буде.

А ты кто?

Чоловік

„Я чоловік”,- повість каждый хлопець и каждая дівочка. Так и є, но ци знав бы ты уповісти, чому ты чоловік? Я тобі уповім. Завто, бо маєш душу. А душу твою сотворив

Господь Бог. Знаєме, што вун є Дух. Завто Бога не можеме видіти нашыма очима, ані ухопити нашыма руками. Наша душа є подобна Богу.

Мы также не можеме єї ані видіти, ані ухопити руками, айбо знаєме, што она є.

Подумайте собі, діти, што ваш нянько раз рано скоро устане и кличе вас, обысьте ишли из ним у ліс на грибы. А вы хочете ити. Завто скоро устанете, помыєтесь у студеной воді и пойдете уєдно из няньком. Довго, довго ходите по лісі и збираєте грибы. Пак собі сядете на траву, а нянько вам повість, абысьте пораховали грибы. А вы рахуете: 1+1+1. Кулько вы назбєрали? Три.

А знаєте, діточки, чому вы не обсталися дома спати? Завто, бо маєте свободну волю. Не мусили вы ити из няньком. Но вы хотіли. А чому знаєте пораховати назбєрані грибы? Завто, што маєте розум. А свободна воля и розум, то є душа чоловіка.

Каждый из вас, дорогі діточки, має мамку и нянька. Но и ваш нянько и мамка мали родичув. А коли пуйдеме далеко-далеко до минувины, приїдеме аж од тым людям, котрі на сєму світі были першыми. Тоты люди называлися Адам и Єва. Їх сотворив Господь Бог.

(Дале продовжуєме)

Всякое, Mindenféle.

Дай же Боже, добрый час!
Як у людей, так и в нас!
И щасливую годину,
Розвеселю родину!
Ой ну-ну, ой ну-ну
Розвеселю родину!

Adjon Isten jó időt!
Amint nektek és nekünk!
És szerencsét a családnak,
Hogy örüljünk egymásnak!
Ó nu-nu, ó nu-nu,
Hogy örüljünk egymásnak!

Весняні літні пісеньки из танц-кроками од 6-12 року

Beültettem kiskertemet,
A tavasszal:
Rózsa, szegfű, viola és rezedával,
Ki is kelt az, egyenként,
Elszeretném adni mind,
De most mindjárt!

Én megveszem virágodat, ha eladod,
Ha az árát, te magad is, nem sokallod?
Versenyfutás az ára,
Aki előbb találja elviheti!

Засадил я кишкертик з косицями
Лелійов и розмарійов и ружами...
Вуросли и розцвіли любуюся я ними
Каждый рань!

Купилам бым, од тя, наразички сі косиці?
Бо они ся полюбили, дуже мені!
Дорого я заплачу!
Бігом за них одвдячу!
Возьме собі, кто шиковнійший!

(Треба стати у круг, одна дітина (хлопчик або дівочка) співає, кругом ходить и выбирає, кого хоче.)

Чезиль Й.

7-го октября президент ВРМС Вера Гіріц и вице-президент ВРМС д-р. Маріанна Лявинец приняли участие в **конференции „10 років Закону меншин“**. В рамках конференции состоялась выставка, в которой среди других меньшинств была представлена культура и традиции русинского народа. Конференция odbyлася в музее народного творчества Будапешта.

11 октября состоялось очередное заседание депутатов Всеукраинского Русинского Меньшинского Самоуправления. После заседания депутаты посетили Базилику, где состоялся **концерт Візантійського Мужського Хора из Афин** (Греция) в рамках международного фестиваля духовной музыки.

Благотворный концерт органной музыки в пользу фонда „За спасение деревянных церквей Пудкарпатья“ дала Анастасия Беднарик 12. октября в 18. год. в церкви г. Ваца. Концерт организовало Русинское Самоуправление г. Ваца.

В октябре этого года руководителю русинского камерного оркестра, педагогу, музыковеду **Тибору Бониславскому исполнилось 75 лет**. В честь этого ВРМС и Общество Русинской Интеллигенции им. А. Годинок организовали счастливый вечер и концерт, который состоялся 17. октября в 18. год. в Чеськом Центре по ул. Сефю 4.

8-го ноября в Ваце состоится сяткование Русинского Дня. В программе: выступления: „Про русинув“, „Деревянное зодчество Пудкарпатья“, концерт, дегустация русинских блюд. Сято состоится в Доме Культуры г. Ваца в 15.00.

Женский клуб „Руския“ приглашает всех желающих 14. ноября в 16.00 на заседание в резиденцию ВРМС. Тема „Лекарственные растения в нашей жизни“.

В октябре 7-го на мероприятие пригласили **Тизевес а Кисеббсégi Төрвэнь nemzetközi konferencián** участие: Гіріц Вера из ОРКÖ елнөке и д-р. Лявинец Маріанна из ОРКÖ аелнөке. А конференция керетében организован - а magyar nép hagyományos kultúrája című kiállításán - русинки и участие.

В ОРКÖ октябрь 11-го состоялся следующий Конгресс. После Конгресса члены Конгресса участие в Сент Иштван Базиликабан состоялся **Атэни Бізэнци Ферікар hangversenyén**.

Беднарик Анастасия органоуэвэш жотэконь célú hangverseny tartott в Ваце Русин Кисеббсégi Он-корманьят szervezésében а Кárpáthalján lévő fatemplomok helyreállítása-felújítása megsegítése céljából. Helyszín: а váci Ferences templom volt.

Октябрьебн үннепелте 75. születésnapját, Boniszlavszki Tibor, а Русин Zenekar vezetője, ismert zenész, pedagógus és zenetörténész. E alkalomból ünnepelt koncertet adott kamaraegyüttesével, аз ОРКÖ és а Hodinka Antal nevét viselő Русин Értelmiségi Egyesületének, valamint а VI. ker. RKÖ rendezésében.

November 8-án, szombaton, 15 órákor а Váci Ruszin Kisebbségi Önkormányzat Ruszin Napot tart. А programban: előadások, koncert, ruszin konyha kóstoló. Helyszín: Madách Imre Művelődési Központ, Vác, Csányi krt. 63

А „Руския“ női klub szeretettel várja а vendégeket november 14-én 16. órákor аз ОРКÖ Gyarmat utcai székhelyén. А téмаkör Gyógynövények аз életünkben.

Русинська кухня

Ruszin konyha

Честовані читателі!

Приготовление еды - дело немаловажное для человека. Один из гастрономов уповив: „Судьба нации зависит от способа ее питания“. Хорошо веденная кухня способствует сохранению семейного очага, обеспечивает здоровье членов семьи. Как говорить пословица, „Хорошо веденная кухня - наилучший аптекарь.“

Каждый народ имеет свою национальную кухню из давними традициями. Свою кухню имеют и русины. Из литературы майзвиснов - книга, написана А. Микитов, котра називається „Книга варения для сельских карпаторусских женщин“ (издание „Господарской Библиотеки“, Ужгород). „Она содержит простейшие еды, котрі без всякого затруднения могут по селам приготовить“, - сказано в предисловии ее книги. Мы думаем печатать рецепты А. Микиты, бо они не утратили своей актуальности до нынешнего дня.

Айбо час идет вперед, русинские хозяйки очень шикарные, появилось много новых рецептов, котрі достали широкое распространение и при этом сохранили своеобразие национальной кухни. Тому, открывая рубрику „Русинская кухня“, будем печатать и новые рецепты. Кить кто-то может обогатить рецептуру русинских ед, то может прислать свои рецепты, будем очень рады их напечатать.

Окроповый марташ

Продукты: просеянный окроп, ложка масти, 1/2 ложки муки, 3-4 ложки сметаны

Положим в кайстрон 1/2 ложки масти и в нее попражмим 1/2 ложки муки. Коли мука попражена, до нее добавим просеянный укроп, помешаем и доливаем помалы 1 горняк горячей воды. Затем посолим, прокипятим и добавим сметану.

Соус из хріня

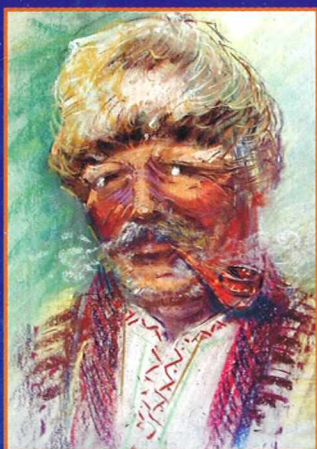
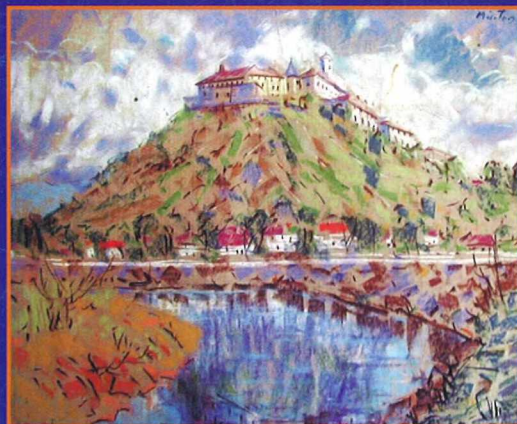
Продукты: хрін, 1-2 куски сахара, 1 ложка оцта, 3 ложки сметаны, 1 ложка муки.

Вскипятим 1/2 л. воды, всыплем в нее потертый хрін, на каждого по 1 ложку. Затем добавим 1-2 куски сахара, мало соли и 1 ложку оцта. Коли масса перекипит, готовим из 3 ложек сметаны, 1 ложки муки заправку и вливаем ее в хрін. Коли заправка закипит, подливка готова.

Взято из книги А. Микиты.

A kitüntetett festőművész: Márton Béla

Юбілейна виставка худ. Б. Мартона

Kiadja
az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
A szerkesztőbizottság tagjai:
Dr. Mikóházi István felelős szerkesztő
Dr. Ljavinyec Sztjepán főszerkesztő;
Dr. Lyavinec Mariann, Bubnó Tamás szerkesztők;
Manajló András művészeti szerkesztő;
Szkiba Irén szerkesztőségi titkár;
A szerkesztőség címe: 1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.
Tel.: (06-1) 220-8005, Tel./Fax: (06-1) 468-2636
E-mail: rusynskijsvit@orko.hu [http:// www.ruszinok.hu](http://www.ruszinok.hu)
Nyomdai munkálatok: **AMG experts Bt.**

Выдає:
Вседержавное Русинське Меншинове Самоуправління
Члени редакції:
Др. Іштван Мікогазі відповідальний редактор;
Др. Степан Лявинець головний редактор;
Др. Маріанна Лявинець, Томаш Бубно редакторы;
Андрій Манайло художественний редактор;
Ірина Скиба секретарка;
Адрес редакції: 1147 Будапешт, улица Дярма 85/б.
Тел.: (06-1) 220-8005, Тел./Факс: (06-1) 468-2636
E-main: rusynskijsvit@orko.hu [http:// www.ruszinok.hu](http://www.ruszinok.hu)
При передрукуванні посилатися на "Русинський Світ"

ISSN: 1785-1149

Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Közhasznú Egyesület támogatásával jelenik meg 1000 példányban.